2024/2500

2024 9 24

TARYBOS SPRENDIMAS (BUSP) 2024/2500

2024 m. rugsėjo 23 d.

kuriuo remiama kova su neteisėta prekyba šaulių ir lengvaisiais ginklais ir jų platinimu Arabų Valstybių Lygos valstybėse narėse – III etapas

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 28 straipsnio 1 dalį ir 31 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2018 m. ES kovos su neteisėtais šaunamaisiais ginklais, šaulių ir lengvaisiais ginklais (ŠLG) ir jų šaudmenimis strategijoje „Saugoti ginklus – ginti piliečius“ (ES ŠLG strategija) nurodyta, kad veiksminga šaulių ginklų kontrolės priemone Sąjunga laiko visų pirma regioninį bendradarbiavimą;

(2) ES ŠLG strategijoje pažymima, kad Sąjunga toliau rems bendradarbiavimą ir pagalbą įgyvendinant Jungtinių Tautų (JT) veiksmų programą dėl neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais visų aspektų prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo (JT veiksmų programa dėl šaulių ir lengvųjų ginklų);

(3) 2024 m. birželio mėn. vykusios ketvirtosios JT konferencijos, skirtos JT veiksmų programos dėl šaulių ir lengvųjų ginklų įgyvendinimo pažangai peržiūrėti, baigiamajame dokumente JT valstybės narės įsipareigojo tinkamu būdu stiprinti visų lygmenų partnerystes ir bendradarbiavimą neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais prevencijos ir kovos su ja srityje.

(4) JT 2015 m. Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m. teigiama, kad norint pasiekti daugelį tikslų, įskaitant tikslus, susijusius su taika, teisingumu ir stipriomis institucijomis, būtina kovoti su neteisėta prekyba ŠLG. 2018 m. Nusiginklavimo darbotvarkėje „Mūsų bendros ateities užtikrinimas“ JT Generalinis sekretorius ragina laikytis įtraukaus, integruoto ir dalyvavimu grindžiamo požiūrio į šaulių ginklų kontrolę šalių lygmeniu, o kai kuriais atvejais – subregioniniu lygmeniu;

(5) Arabų Valstybių Lyga (LAS) yra visas arabų šalis sutelkusi regioninė organizacija, kurios paskirtis – skatinti ir stiprinti jos narių tarpusavio bendradarbiavimą;

(6) 2016 m. Sąjunga ir LAS užmezgė ES ir LAS strateginį dialogą ir įsteigė keletą darbo grupių, įskaitant Strateginio dialogo darbo grupę masinio naikinimo ginklų ir ginklų kontrolės klausimais, kuri nustatė prioritetines galimo konkretaus bendradarbiavimo sritis;

(7) 2019 m. ES ir Šarm aš Šeicho aukščiausiojo lygio susitikimo deklaracijoje, be kita, ko prisiimtas įsipareigojimas imtis suderintų veiksmų kovojant su neteisėta prekyba ginklais;

(8) Tarybos sprendimai (BUSP) 2018/1789 ([1]) ir (BUSP) 2021/1726 ([2]) ES parėmė projekto, kuriuo remiama kova su neteisėta prekyba ŠLG ir jų platinimu LAS valstybėse narėse, I ir II etapus. Sąjunga dabar nori toliau remti projekto III etapą;

(9) Sąjungos parama projektui atspindės bendrą Sąjungos politiką, susijusią su LAS ir jos valstybėmis narėmis,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Siekiant padėti Arabų Valstybių Lygos (LAS) valstybėms narėms nacionaliniu lygmeniu įgyvendinti Jungtinių Tautų veiksmų programą dėl neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais visų aspektų prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo (JT VP) ir Tarptautinį sekimo dokumentą (TSD), vykdant Sprendimais (BUSP) 2018/1789 ir (BUSP) 2021/1726 pradėtą šio projekto III etapą siekiama sudaryti sąlygas, kad LAS valstybės narės galėtų tvariai padidinti savo

([1]) 2018 m. lapkričio 19 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2018/1789, kuriuo remiama kova su neteisėta prekyba šaulių ir lengvaisiais ginklais bei jų platinimu Arabų Valstybių Lygos valstybėse narėse (OL L 293, 2018 11 20, p. 24).

([2]) 2021 m. rugsėjo 28 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2021/1726, kuriuo remiama kova su neteisėta prekyba šaulių ir lengvaisiais ginklais bei jų platinimu Arabų Valstybių Lygos valstybėse narėse (II etapas), (OL L 344, 2021 9 29, p. 7).

nacionalinių šaulių ginklų kontrolės ir kovos su ginklų platinimu sistemų veiksmingumą laikydamosi JT veiksmų programoje, TSD ir Pasaulinėje viso įprastinių šaudmenų gyvavimo ciklo valdymo sistemoje nustatytos praktikos ir standartų pagal savo prioritetus ir poreikius.

2. Konkrečiai projektu bus siekiama šių tikslų siekiant kovoti su šaulių ir lengvųjų ginklų (ŠLG) platinimo grėsme LAS regione:

— sustiprinti muitinės ir kitų pasienio agentūrų gebėjimus nustatyti neteisėtą prekybą šaulių ir lengvaisiais ginklais LAS regione, ją sutrikdyti ir apie ją pranešti;

— sustiprinti teisėsaugos agentūrų gebėjimus veiksmingai vykdyti tyrimus ir bendradarbiauti klausimais, susijusiais su neteisėtu šaunamųjų ginklų platinimu ir neteisėta prekyba jais LAS regione, ir

— sustiprinti saugumo ir karinių agentūrų gebėjimus kurti ir įgyvendinti saugias ir apsaugotas ŠLG ir šaudmenų atsargų valdymo sistemas LAS regione.

3. Kad būtų pasiekti 1 ir 2 dalyse nurodyti tikslai, Sąjunga, vadovaudamasi šiuo sprendimu, remia veiksmus, *inter alia*, šiose prioritetinėse paramos srityse:

— 1 sritis: tarptautinio ŠLG perdavimo kontrolė, įskaitant rizikos vertinimą ir ŠLG nukreipimo neteisėtiems gavėjams prevenciją.

— 2 sritis: neteisėtų šaulių ginklų šaltinių nustatymas ir sužlugdymas, be kita ko, teisėsaugos agentūrų gebėjimų stiprinimas, sausumos, oro ir jūrų sienų kontrolė, ŠLG ženklinimas, registravimas ir sekimas, ginklų tyrimo ir ginklų sekimo metodai ir balistinės informacijos naudojimas, taip pat kontrabandos maršrutų nustatymas arba sutrikdymas ir metodai.

— 3 sritis: kitos su šaulių ginklais susijusios priemonės, įskaitant priemones dėl atsargų valdymo ir saugumo.

— 4 sritis: aktualios informacijos, susijusios su ŠLG, teikimas ir sustiprinta ŠLG kontrolė, pavyzdžiui, LAS valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų vertinimas ir konsultacijos dėl galimų peržiūrų, taip pat atitinkamų mokslinių tyrimų ir studijų vertimas į arabų kalbą.

4. Išsamus 1, 2 ir 3 dalyse nurodyto projekto aprašymas pateiktas šio sprendimo priede.

2 straipsnis

1. Už šio sprendimo įgyvendinimą atsakingas Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis).

2. 1 straipsnyje nurodyto projekto techninį įgyvendinimą vykdo Šaulių ginklų apžvalgos mechanizmas (SAS), kuriam atstovauja Tarptautinių ir vystymosi universitetinių studijų institutas, padedant Tarptautinei kriminalinei policijos organizacijai (Interpol) ir Pasaulio muitinių organizacijai (PMO) ir glaudžiai bendradarbiaujant su LAS sekretoriatu.

3. SAS, padedamas Interpolas ir PMO, savo užduotis vykdo vyriausiojo įgaliotinio atsakomybe. Tuo tikslu vyriausiasis įgaliotinis ir SAS sudaro būtinus susitarimus.

3 straipsnis

1. 1 straipsnyje nurodytam Sąjungos finansuojamam projektui įgyvendinti skiriama orientacinė finansavimo suma yra 3 999 776,72 EUR.

2. Iš 1 dalyje nustatytos orientacinės sumos finansuojamos išlaidos tvarkomos laikantis Sąjungos biudžetui taikomų procedūrų ir taisyklių.

3. Komisija prižiūri, kad 2 dalyje nurodytos išlaidos būtų tinkamai tvarkomos. Tuo tikslu ji ir SAS sudaro būtiną susitarimą. Susitarime nustatoma, kad SAS turi užtikrinti Sąjungos įnašo matomumą, proporcingą jo dydžiui.

4 straipsnis

1. Vyriausiasis įgaliotinis teikia Tarybai šio sprendimo įgyvendinimo ataskaitas, grindžiamas SAS reguliariai kas 6 mėnesius rengiamomis ataskaitomis.

2. Komisija teikia ataskaitas dėl 1 straipsnyje nurodyto projekto finansinių aspektų.

5 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Šis sprendimas nustoja galioti praėjus 36 mėnesiams nuo 3 straipsnio 3 dalyje nurodyto susitarimo sudarymo dienos. Tačiau jis nustoja galioti praėjus 6 mėnesiams nuo šio sprendimo įsigaliojimo dienos, jei per tą laikotarpį susitarimas nebuvo sudarytas.

Priimta Briuselyje 2024 m. rugsėjo 23 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

Z. FELDMAN

PRIEDAS

PROJEKTO DOKUMENTAS

Kova su neteisėta prekyba šaulių ir lengvaisiais ginklais ir jų platinimu Arabų Valstybių Lygos valstybėse narėse

3 etapas. Projekto aprašymas (2024–2027 m.)

1. **Bendra informacija ir pagal BUSP teikiamos paramos tikslingumo paaiškinimas**

Europos Sąjungos ir Arabų Valstybių Lygos projekto 3 etapas (toliau – ES ir LAS projekto 3 etapas) bus grindžiamas ankstesnėmis Arabų Valstybių Lygos (LAS) ir Europos Sąjungos (ES) pastangomis, įskaitant pastangas, dėtas vykdant projekto 1 etapą (2019–2021 m.) ir 2 etapą (2021–2024 m.), siekiant padėti LAS valstybėms narėms sumažinti riziką, kylančią dėl neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų srautų ir naudojimo arabų valstybių regione.

Šis projektas grindžiamas ES ir LAS strateginio dialogo masinio naikinimo ginklų, šaulių ir lengvųjų ginklų ir ginklų kontrolės klausimais darbo grupe, kuri iniciatyvos pradžioje nustatė galimo esminio bendradarbiavimo prioritetines sritis (žr. 2.1 skirsnį).

ES ir LAS projekto 1 etapas buvo labai svarbus siekiant stiprinti LAS valstybių narių ir trijų įgyvendinančiųjų partnerių – Šaulių ginklų apžvalgos mechanizmo (toliau – mechanizmas), Tarptautinės kriminalinės policijos organizacijos (INTERPOL) ir Pasaulio muitinių organizacijos (PMO) – tarpusavio pasitikėjimą. Šios trys organizacijos surengė pradinio lygmens mokymus aštuonioms arabų šalims. Jos skatino keistis geriausios praktikos pavyzdžiais ir patirtimi, įgyta kovojant su neteisėtų šaulių ginklų platinimu, rengdamos regioninius ir subregioninius susitikimus.

2 etape daugiausia dėmesio skirta techniniam mokymui šalių ir regioniniu lygmenimis šiais klausimais:

— atsargų valdymas;

— neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų aptikimas ir identifikavimas (įskaitant jų šaudmenis ir komponentus);

— šaunamųjų ginklų tyrimas ir

— muitinės ir teisėsaugos pareigūnams skirtų esamų žinių valdymo sistemų naudojimas.

Šiame etape LAS valstybių narių dalyvavimas projekte buvo itin aktyvus: 18 valstybių paprašė surengti nacionalinį mokymą ir dalyvavo 2024 m. sausio–gegužės mėn. vykdytoje regioninio mokymo programoje. Nacionalinio mokymo metu dalyvavę pareigūnai įgijo pagrindinių ir ekspertinių žinių šaulių ginklų kontrolės srityje. Regioninio mokymo metu buvo suteikta išsamesnių gairių ir numatytos priemonės, kad dalyviai galėtų dalytis įgytomis žiniomis ir ekspertinėmis žiniomis su kitais arabų šalių vyriausybių pareigūnais. Kalbant apie INTERPOL ir PMO, išsamaus mokymo sesijos taip pat suteikė galimybę pradėti įgyvendinti instruktorių rengimo komponentą, kuriuo tvariai stiprinami dalyvaujančių LAS valstybių narių gebėjimai šaulių ginklų kontrolės srityje. Dvi bendros operacijos, kurias vykdė dalyvaujančios LAS valstybės, padedamos INTERPOL ir PMO, suteikė valstybėms galimybę diegti naujai įgytas žinias. Surengti trys teminiai internetiniai seminarai ir du regioniniai praktiniai seminarai, kurių metu LAS sekretoriatui, valstybėms narėms ir trims įgyvendinantiesiems partneriams suteikta daug galimybių dalyvauti politinėse diskusijose ir dalytis patirtimi bei įgytomis žiniomis.

3 etape įgyvendinant iniciatyvą bus konsoliduojamos ir stiprinamos ankstesniuose etapuose dėtos gebėjimų stiprinimo pastangos. Daugiausia pastangų bus dedama siekiant stiprinti veiksmingo ir ilgalaikio tvarumo pagrindus. Visų pirma projekto įgyvendinimo metu rengiant pritaikytus, išsamius mokymus ir trims įgyvendinantiesiems partneriams teikiant kitą pajėgumų stiprinimo paramą, suinteresuotoms valstybėms ir toliau bus siūloma galimybė intensyviau aktyviai iš esmės dalyvauti nacionaliniu lygmeniu. Šiuo dalyvavimu mechanizmui, INTERPOL ir PMO bus sudarytos sąlygos įvertinti ilgalaikio bendradarbiavimo su suinteresuotomis valstybėmis narėmis potencialą. Tuo pat metu pagal projektą bus toliau rengiami pradinio lygmens mokymai, ypač tose valstybėse, kuriose mokymai nebuvo surengti pirmuosiuose dviejuose projekto etapuose. Mokymuose, kiek manoma, dalyvaus nacionaliniai instruktoriai, kurių gebėjimai buvo plėtojami 2 etape.

Neteisėtų šaulių ginklų kiekio mažinimas ir likvidavimas arabų šalių regione tebėra itin svarbus norint sumažinti visų formų smurtą ir skatinti darnų vystymąsi ir gerovę vadovaujantis Jungtinių Tautų (JT) darnaus vystymosi tikslais (DVT) – tiek arabų valstybių regione, tiek kaimyniniuose regionuose, įskaitant Europą. Kalbant konkrečiau, projektu siekiama stiprinti LAS valstybių narių pajėgumus įgyvendinti Jungtinių Tautų (JT) veiksmų programą dėl neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais visų aspektų prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo (VP) ir Tarptautinį sekimo dokumentą (TSD) atsižvelgiant į šių valstybių nustatytus prioritetus ir poreikius. Jį įgyvendinant taip pat bus didinamas LAS valstybių narių informuotumas apie neseniai priimtą Pasaulinę viso įprastinių šaudmenų gyvavimo ciklo valdymo sistemą.

Šiuo projektu bus tiesiogiai prisidedama prie JT dokumento „Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“ ([1]) ir jame nurodytų DVT tikslų įgyvendinimo. Šiuo projektu bus suteikta įžvalgų ir ekspertinių žinių, kad padėtų LAS šalims sumažinti ginkluotą smurtą, skatinti taiką ir kurti įtraukias visuomenes siekiant, be kita ko, „sumažinti visų formų smurtą ir su juo susijusį mirtingumą“ (16.1 tikslas), „sumažinti neteisėtų ginklų srautus“ (16.4 tikslas) ir, kai aktualu, „panaikinti visų formų smurtą prieš visas moteris ir mergaites“ (5.2 tikslas) ([2]). Šis projektas taip pat yra konkreti 2019 m. ES ir LAS Šarm aš Šeicho aukščiausiojo lygio susitikimo deklaracijoje ([3]) prisiimto įsipareigojimo imtis suderintų veiksmų kovojant su neteisėta prekyba ginklais išraiška.

2. **Projekto vizija, tikslai ir ilgalaikis tvarumas**

Vykdant šio projekto 3 etapą bus siekiama tų pačių ilgalaikių tikslų, kaip ir vykdant ankstesnius veiksmus, kad LAS valstybės narės galėtų tvariai padidinti savo nacionalinių šaulių ginklų kontrolės ir kovos su ginklų platinimu sistemų veiksmingumą laikydamosi JT veiksmų programoje, TSD ir Pasaulinėje viso įprastinių šaudmenų gyvavimo ciklo valdymo sistemoje nustatytos praktikos ir standartų pagal savo prioritetus ir poreikius. Šis didinimas bus atliekamas pasitelkiant politiką ir praktiką, derinant duomenų naudojimą, įrodymais pagrįstas žinias, autoritetingus šaltinius ir priemones, pritaikytas ekspertų konsultacijas ir mokymus, taip pat sušaukiant specialistus ir politikos formuotojus LAS regione.

Bendradarbiaujant su pagrindinėmis agentūromis ir partneriais, atsakingais už šaulių ir lengvųjų ginklų platinimo grėsmės LAS regione mažinimą, bus galima įgyvendinant projektą pasiekti trijų krypčių tikslą:

1. sustiprinti muitinės ir kitų pasienio agentūrų gebėjimus nustatyti neteisėtą prekybą šaulių ir lengvaisiais ginklais LAS regione, ją sutrikdyti ir apie ją pranešti;

2. sustiprinti teisėsaugos agentūrų gebėjimus veiksmingai vykdyti tyrimus ir bendradarbiauti klausimais, susijusiais su neteisėtu šaunamųjų ginklų platinimu ir neteisėta prekyba jais LAS regione, ir

3. sustiprinti saugumo ir karinių agentūrų gebėjimus kurti ir įgyvendinti saugias ir apsaugotas šaulių, lengvųjų ginklų ir jų šaudmenų atsargų valdymo sistemas LAS regione.

2.1. **Esminės projekto sritys, kuriose gali būti teikiama parama, kaip nurodė LAS šalys**

ES ir LAS projekto, skirto kovai su neteisėta prekyba šaulių ir lengvaisiais ginklais bei jų platinimu LAS valstybėse narėse, 3 etapas (2024–2027 m.) skirtas reaguoti į LAS valstybių narių iniciatyvos pradžioje nurodytus ir toliau nurodomus poreikius keturiose prioritetinėse srityse:

1 sritis: Tarptautinė šaulių ir lengvųjų ginklų perdavimo kontrolė (kova su neteisėtų ginklų srautais).

1.1. Eksporto, importo ir tranzito leidimų išdavimas ir kontrolė (pavyzdžiui, rizikos vertinimas).

1.2. Šaulių ir lengvųjų ginklų nukreipimo leidimo neturintiems gavėjams prevencija.

1.3. Šaulių ir lengvųjų ginklų bei jų dalių aptikimas tikrinant vežamas prekes ir krovinius (pavyzdžiui, tikrinimo metodai, būdai ir įranga).

([1]) JT (Jungtinės Tautos). 2015 m. „Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“ Niujorkas, JT. 2015 m. A/RES/70/1.

([2]) JT (Jungtinės Tautos). 2015 m. „Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“ Niujorkas, JT. 2015 m. A/RES/70/1.

([3]) ES Taryba (Europos Sąjunga). 2019 m. Šarm aš Šeicho aukščiausiojo lygio susitikimo deklaracija. 2019 m. vasario 25 d., 12 punktas.

2 sritis: Neteisėtų šaulių ginklų šaltinių nustatymas ir sužlugdymas (pavyzdžiui, teisėsaugos agentūrų gebėjimų stiprinimas).

2.1. Sausumos, oro ir jūrų sienų kontrolė, įskaitant technologijų perdavimą.

2.2. Šaulių ginklų ženklinimas, registravimas ir sekimas.

2.3. Papildomi ginklų tyrimo ir tikrinimo būdai ir metodai (pavyzdžiui, balistinės informacijos naudojimas, kontrabandos maršrutų nustatymas arba sutrikdymas ir metodai).

3 sritis: Kitos šaulių ginklų kontrolės priemonės.

3.1. Atsargų valdymas ir saugumas.

4 sritis: Informacijos, susijusios su neteisėtais šaulių ir lengvaisiais ginklais teikimas ir sustiprinta šaulių ir lengvųjų ginklų kontrolė.

4.1. LAS valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų vertinimas; konsultavimas dėl galimų dalinių pakeitimų ir patikslinimų.

4.2. Atitinkamų mokslinių tyrimų, paskelbtų tyrimų ir kitų šaltinių vertimas į arabų kalbą.

3. **Siūloma intervencijos logika**

Mechanizmas, kaip projekto koordinatorius, vykdė išsamias konsultacijas su LAS sekretoriato ginklų kontrolės ir nusiginklavimo departamentu, INTERPOL ir PMO; grupė pasiekė bendrą sutarimą dėl toliau nurodyto dvikrypčio požiūrio.

Stiprinti nacionalinius kovos su neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų srautais gebėjimus pasitelkiant:

— specialiai pritaikytus mokymus šaulių ir lengvųjų ginklų kontrolės sistemų klausimais, įskaitant atsargų valdymą visame LAS regione (žr. kitą skirsnį), ir

— užbaigus mokymus dalyvavimą ir paramą nacionaliniams ekspertams siekiant sukurti nacionalines sistemas, kuriomis būtų sudarytos sąlygos įgyvendinti mokymo metu įgytą praktiką.

Susieti esamą dalyvavimą nacionaliniais lygmenimis (jei esama) su tarptautiniu mastu pripažintais sertifikavimo procesais ir pasitelkti nacionalinius instruktorius (parengtus vykdant projektą), kad būtų sustiprintos atitinkamos nacionalinės ar regioninės mokymo įstaigos ir nacionalinės sistemos bei struktūros.

Visi projekto komponentai skirti LAS valstybių narių vyriausybinių institucijų ir pareigūnų tvariems gebėjimams plėtoti palaikant partnerystės ryšius su LAS sekretoriato ginklų kontrolės ir nusiginklavimo departamentu. Projektas grindžiamas mūsų patirtimi, kuri rodo, kad LAS valstybės narės yra pagrindinė pokyčių varomoji jėga kuriant ir įgyvendinant nacionalines sistemas, kuriomis skatinama atsakinga šaunamųjų ginklų kontrolė ir kuo labiau sumažinama platinimo rizika.

3 etape bus toliau dedamos pastangos užtikrinti, kad svarbiausia mokymo medžiaga ir žinių šaltiniais, pavyzdžiui, atitinkamais ir konkrečiais modulinio šaulių ginklų kontrolės įgyvendinimo kompendiumo (MOSAIC) moduliais, būtų galima naudotis arabų kalba ir kad jie būtų platinami visame LAS regione. Šios pastangos ypač svarbios aplinkoje, kurioje atrinkti valdžios sektoriaus darbuotojai gali reguliariai dirbti rotacijos principu, o visame regione būtina turėti prieinamą specialią informacijos saugyklą.

Atsižvelgiant į tai, projekte teigiama, kad jei teisėsaugos ir muitinės pareigūnai galės nustatyti, tirti neteisėtą prekybą šaulių ir lengvaisiais ginklais LAS regione, ją sutrikdyti ir apie ją pranešti ir jei karinės ir saugumo agentūros galės sukurti ir įgyvendinti veiksmingesnes šaulių, lengvųjų ginklų ir šaudmenų atsargų valdymo sistemas, visos LAS regiono šalys galės veiksmingiau suprasti, atpažinti dėl neteisėto šaulių ginklų platinimo kylančią riziką ir į ją reaguoti.

Intervencinės priemonės struktūra bus grindžiama šiais trimis rezultatais:

1. bus sustiprinti muitinės ir kitų pasienio agentūrų gebėjimai nustatyti neteisėtą prekybą šaulių ir lengvaisiais ginklais LAS regione, užkirsti jai kelią ir apie ją pranešti;

2. bus sustiprinti teisėsaugos agentūrų gebėjimai veiksmingai vykdyti tyrimus ir bendradarbiauti klausimais, susijusiais su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu ir neteisėta prekyba jais LAS regione;

3. bus sustiprinti saugumo ir karinių agentūrų gebėjimai kurti ir įgyvendinti saugias ir apsaugotas šaulių, lengvųjų ginklų ir šaudmenų atsargų valdymo sistemas LAS regione.

Visų trijų rezultatų atveju dalyviai įgis žinių ir įgūdžių, susijusių su mokymo metodika ir techninėmis žiniomis.

4. **Veiksmų aprašymas**

1 rezultatas. Sustiprinti muitinės personalo gebėjimai nustatyti neteisėtą prekybą šaulių ir lengvaisiais ginklais LAS regione, ją sutrikdyti ir apie ją pranešti.

1 rezultatu siekiama pasinaudoti ankstesniais etapais padaryta pažanga ir sudaryti sąlygas galutinai akredituoti PMO sertifikuotus šaulių ir lengvųjų ginklų ekspertų instruktorius visame LAS regione. Nedidelė pagal 1 ir 2 etapus apmokytų muitinės darbuotojų grupė dalyvaus rengiant nacionalinius mokymo kursus LAS šalyse, pasinaudodami ankstesniuose projekto etapuose įgytais metodiniais ir techniniais įgūdžiais.

Užbaigus mokymo kursus, PMO šiems darbuotojams suteiks visame pasaulyje pripažintą akreditaciją pagal Akredituotų instruktorių programą. Kai instruktoriai bus akredituoti, jie galės vesti vėlesnius remiant PMO rengiamus nacionalinius mokymus LAS regione arba už jo ribų. Šių instruktorių bus paprašyta remti nacionalinių mokymo programų rengimą jų atitinkamose šalyse, toliau prisidedant prie šių pastangų tvarumo.

Rezultatai ir veikla, be kita ko, bus:

1.1. Surengta iki 12 nacionalinių fizinių mokymų šaulių ir lengvųjų ginklų klausimais, skirtų PMO narių administracijoms, siekiant sustiprinti gebėjimą kontroliuoti neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų judėjimą pasienyje. Šie mokymo kursai skirti šalims, prašančioms surengti mokymą, kurioms nebuvo surengtas išankstinis nacionalinis mokymas 1 ir 2 etapų metu (pradinio lygmens mokymas) ir (arba) kuriose, kaip įvertinta, yra didžiausia neteisėtos veiklos šaulių ir lengvųjų ginklų srityje rizika arba kurioms reikalingas aukštesnio lygio mokymas.

1.2. Surengta iki šešių regioninių vienos arba dviejų dienų internetinių teminių praktinių seminarų, kuriuose būtų pristatomos konkrečios LAS valstybėms narėms itin svarbios temos. Praktiniuose seminaruose daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama sritims, kuriose esama konkretaus gebėjimų stiprinimo poreikio (pavyzdžiui, šaulių ir lengvųjų ginklų komponentų nustatymas), informuotumo didinimui (pavyzdžiui, 3D spausdinimo naudojimas neteisėtoje šaulių ir lengvųjų ginklų gamyboje) ir keitimuisi informacija (pavyzdžiui, geriausiais šaulių ir lengvųjų ginklų rizikos valdymo praktikos pavyzdžiais). Internetiniai forumai suteiks galimybę dalyvauti LAS valstybių narių pareigūnams, įskaitant atokiose vietovėse dirbančius pareigūnus, ir užtikrins platesnį poveikį ir regioninę atsakomybę.

1.3. Pradinio lygmens mokymo kursų naudojimas siekiant užbaigti 2 etape pradėtą PMO iš anksto akredituotų šaulių ir lengvųjų ginklų instruktorių akreditavimo procesą.

1.4. Dalyvavimas kitų įgyvendinančiųjų partnerių vykdomoje veikloje.

1.5. PMO techninių ekspertinių žinių prieinamumas gavus prašymą, siekiant konsultuoti LAS valstybes nares dėl jų nacionalinių mokymo programų šaulių ir lengvųjų ginklų srityje atnaujinimo.

2 rezultatas. Sustiprinti teisėsaugos agentūrų gebėjimai veiksmingai vykdyti tyrimus ir bendradarbiauti klausimais, susijusiais su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu ir neteisėta prekyba jais LAS regione.

2 rezultatu siekiama padidinti nacionalinių darbo srautų, kuriuose dalyvauja įvairios nacionalinės teisėsaugos agentūros ir kurie yra būtini informacijai apie neteisėtus šaunamuosius ginklus rinkti, tvarkyti ir ja dalytis, veiksmingumą. Dėl šio veiksmingumo patobulės neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais tyrimai ir pagerės tarpžinybinis ir tarptautinis policijos bendradarbiavimas organizuoto nusikalstamumo srityje.

INTERPOL pasinaudos 1 ir 2 etapais sukurto ekspertų ir instruktorių tinklo tvirtumu. Darbuotojų, atrinktų kaip instruktoriai 2 etapo metu, akreditacija bus užbaigta, ir jie dalyvaus rengiant aukštesnio lygio nacionalinius mokymo kursus LAS šalyse 3 etapo metu, kad galėtų pritaikyti praktikoje metodinius ir techninius įgūdžius, įgytus ankstesniuose etapuose.

Kalbant apie šalis, kurios prašo glaudesnio bendradarbiavimo, ankstesniuose etapuose apmokyti ekspertai tiesiogiai dalyvaus kuriant ir įgyvendinant Nacionalinę šaunamųjų ginklų darbo grupę, kurios tikslas – gerinti su šaunamaisiais ginklais susijusių duomenų rinkimą, tvarkymą ir dalijimąsi jais nacionaliniu lygmeniu. Šis žingsnis bus svarbus siekiant įvertinti šalių pajėgumus veiksmingiau ir aktyviau įgyvendinti INTERPOL šaunamųjų ginklų nustatymo protokolą bendradarbiaujant regioniniu ir tarptautiniu lygmenimis klausimais, susijusiais su šaunamaisiais ginklais. Šaunamųjų ginklų nustatymo protokolas yra INTERPOL vadovas, kaip atskleisti neteisėtą prekybą šaunamaisiais ginklais. Jis apima ir teisėsaugos, ir teismo ekspertizės komponentus, turint tikslą, kad abi šalys dalytųsi informacija siekiant spręsti neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais problemą.

Siekiant šio rezultato, INTERPOL daugiausia dėmesio skirs šiems rezultatų aspektams:

2.1. vyresnieji šalių pareigūnai supranta neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais grėsmes ir Nacionalinės šaunamųjų ginklų darbo grupės teikiamą naudą;

2.2. šalys parengia ir priima nacionalinių šaunamųjų ginklų darbo grupių įgaliojimus;

2.3. nacionalinėms institucijoms ir Nacionalinei šaunamųjų ginklų darbo grupei rengiami mokymai apie INTERPOL šaunamųjų ginklų nustatymo protokolą ir INTERPOL priemones, skirtas tarptautiniam bendradarbiavimui klausimais, susijusiais su šaunamaisiais ginklais;

2.4. nacionalinėms šaunamųjų ginklų darbo grupėms teikiama operatyvinė parama (Nacionalinė šaunamųjų ginklų darbo grupė, padedama INTERPOL, parengia tyrimų duomenis).

Veikla apims:

— iki 10 dislokavimų pačiose šalyse siekiant padėti įvertinti ir stiprinti gebėjimus, kurių reikia INTERPOL šaunamųjų ginklų nustatymo protokolui įgyvendinti;

— iki penkių išsamaus mokymo sesijų, kurioms vadovauja INTERPOL instruktoriai, siekiant padėti šalims stiprinti nacionalinius gebėjimus rinkti, rengti su šaunamaisiais ginklais susijusią informaciją ir ja dalytis;

— iki penkių nacionalinių mokymų sesijų, kurioms vadovauja kvalifikuoti nacionaliniai instruktoriai, galintys rengti nacionalinius mokymus remiant INTERPOL;

— mentorystės paramą šalims kuriant nacionalines šaunamųjų ginklų darbo grupes, teikiamą vykdant subregioninę gebėjimų stiprinimo veiklą arba vykdant nacionalinio lygmens dislokavimą mokymo darbo vietoje tikslais;

— praktinį seminarą dėl keitimosi geriausios praktikos pavyzdžiais, kiek tai susiję su šaunamųjų ginklų tyrimo metodais ir su žvalgybinės informacijos, susijusios su šaunamaisiais ginklais, analize; šis seminaras turės būti surengtas kaip regioninio renginio, organizuojamo kartu su kitais įgyvendinančiaisiais partneriais, dalis;

— dalyvavimą kitų įgyvendinančiųjų partnerių vykdomoje veikloje, pavyzdžiui, internetiniuose teminiuose forumuose arba fiziniuose mokymuose.

3 rezultatas. Sustiprinti saugumo ir karinių agentūrų gebėjimai kurti ir įgyvendinti saugias ir apsaugotas šaulių, lengvųjų ginklų ir šaudmenų atsargų valdymo sistemas LAS regione.

3 rezultato tikslu siekiama remtis 2 etape išplėtotu požiūriu. Vykdant veiklą daugiausia dėmesio bus skiriama aukštesnio lygio įgūdžių ugdymui šalies lygmeniu, siekiant puoselėti ir skatinti tvarų įgūdžių perdavimą mokymuose dalyvaujantiems asmenims. Tuo pat metu mechanizmas toliau kurs ir teiks pritaikytus nacionalinius pradinio lygmens ir aukštesnio lygio mokymų atsargų valdymo ir saugumo srityje rinkinius.

Kitaip nei kitų dviejų rezultatų atveju, kai INTERPOL ir PMO projektų veiklą gali susieti su pasaulinėmis ekspertų veiklos vykdytojų ir instruktorių mokymo programomis su nustatyta akreditavimo sistema, atsargų valdymo srityje daugiašaliu lygmeniu nėra jokios lygiavertės priemonės.

Dėl šios priežasties mechanizmas nustatys, įvertins ir pasiūlys konkrečias sėkmingų dalyvių sertifikavimo proceso ekspertų ar instruktorių lygmeniu galimybes, taip pat užtikrins, kad pagrindiniai šaltiniai būtų išversti į arabų kalbą ir jais galėtų naudotis atitinkama auditorija. Šia veikla bus prisidedama prie pageidaujamo tvarumo požiūrio.

Rezultatų aspektai ir veikla, be kita ko, bus:

3.1. Iki keturių vienos savaitės trukmės pradinio lygmens nacionalinių mokymų rinkinių įgyvendinimas. Jei pradinio lygmens mokymų paklausa bus mažesnė, nei tikėtasi, likę ištekliai bus skirti aukštesnio lygio mokymų rinkiniams.

3.2. Iki šešių dviejų savaičių trukmės nacionalinių pritaikytų, išsamių mokymų rinkinių rengimas ir įgyvendinimas.

3.3. Pagrindinių teminių šaltinių vertimas į arabų kalbą, įskaitant 3 etapo mokomąją medžiagą, bet ja neapsiribojant. Prireikus ši veikla taip pat gali apimti socialiniams tinklams skirtos medžiagos rengimą arabų kalba.

3.4. Galimybių palengvinti arba remti atsargų valdymo ir saugumo temų įtraukimą į nacionalines mokymo programas, analizė, įskaitant susijusias nacionalinio ir tarptautinio sertifikavimo galimybes. Taip pat turėtų būti įvertinti regioniniai požiūriai.

3.5. Vienas galutinis baigiamasis regioninis renginys, surengtas bendradarbiaujant su LAS sekretoriatu, PMO ir INTERPOL. Baigiamasis susitikimas įvyks Kaire 3 etapo pabaigoje ir suteiks galimybę dalyvaujančioms šalims įvertinti pagrindinius šio etapo rezultatus ir pasikeisti geriausios praktikos pavyzdžiais atitinkamose esminėse srityse.

3.6. Bus surengta iki 10 bendradarbiaujamųjų vizitų šalyse siekiant skatinti įsitraukimą ir nacionalinę atsakomybę, glaudžiai bendradarbiaujant su kitais įgyvendinančiaisiais partneriais.

3.7. Dalyvavimas iki penkių veiklų, kurias vykdo kiti įgyvendinantieji partneriai, pavyzdžiui, internetiniuose teminiuose forumuose arba nacionalinio lygmens fizinių mokymų metu.

3.8. Iki dviejų įgyvendintų mokymosi sesijų „pertrauka apsvarstymui“ (P&R), skirtų visiems partneriams (žr. toliau 5 skirsnį).

3.9. Reguliarūs virtualūs susitikimai ir iki trijų fizinių projektų planavimo ir koordinavimo susitikimų, siekiant užtikrinti nuolatinį projekto aktualumą ir veiksmingumą.

5. **Stebėsena, vertinimas ir mokymasis**

Mechanizmas, kaip projekto koordinatorius, užtikrins iniciatyvos stebėsenos, vertinimo ir mokymosi (MEL) požiūrio nuoseklumą. Jis apims praktinius mokymosi visą projekto gyvavimo ciklą mechanizmus ir prireikus prisidės prie programinių koregavimų. MEL požiūris apims įprastinę ir tęstinę proceso stebėseną (pvz., trumpojo ciklo mokymąsi), taip pat projekto vidutinės trukmės ar metines P&R mokymosi sesijas, siekiant užtikrinti, kad visą projekto gyvavimo ciklą būtų atsižvelgiama į išorės perspektyvas, ir sušvelninti kai kurias sudėtingas veiklos aplinkos ypatybes. Be to, projekto pabaigoje bus atliktas išorės vertinimas.

Grįžtamosios informacijos apie renginius formos: Organizuodama internetinius ir fizinius renginius, projekto grupė paprašys dalyvių pateikti grįžtamąją informaciją ir ją rinks, kad būtų galima atlikti aukštos kokybės analizę ir programavimą siekiant patenkinti suinteresuotųjų subjektų poreikius. Gauti duomenys visų pirma turėtų būti kiekybiniai ir juos turėtų būti galima apibendrinti atsižvelgiant į visas projektų veiklos sritis.

Šešių mėnesių stebėsenos ciklai: mechanizmo grupė konsoliduos trijų įgyvendinančiųjų partnerių stebėsenos duomenis iki dviejų kartų per metus rezultatų aspektų ir rezultatų lygmenimis. Šių sesijų metu daugiausia dėmesio bus skiriama kontekstui, aktualumui, veiksmingumui, prielaidoms ir rizikai. Projekto grupės narys dokumentuos šias sesijas; jam galės padėti mechanizmo patarėjas MEL klausimais. Per šias sesijas projekto grupė galės aptarti:

— kontekstinius pokyčius: kokie kontekstiniai veiksniai padarė poveikį intervencinei priemonei ir jos aktualumui arba turėjo įtakos projekto įgyvendinimo tvarkaraščiui per pastaruosius šešis mėnesius;

— veiksmingumą: kokia pažanga buvo padaryta rezultatų ir rezultatų aspektų lygmenimis;

— efektyvumą: ar buvo pasiektas efektyvumas pasitelkiant išlaidas, darbo planus, išteklius ir grupės vidaus valdymą.

P&R sesijos, kuriomis bus remiamasi rengiant metines pažangos ataskaitas: mechanizmas atliks iki dviejų projekto vidaus peržiūrų (galbūt metiniame fiziniame koordinavimo posėdyje, kuriame taip pat atsiras laiko padaryti pertrauką apsvarstymui). P&R sesijos apims bendrą, struktūrizuotą ir introspektyvią apžvalgą. Pripažįstant sudėtingą aplinką, kurioje bus vykdomas šis projektas, P&R apims konsultacijas su LAS sekretoriato ginklų kontrolės ir nusiginklavimo departamentu, INTERPOL ir PMO, taip pat kai kurių mokymų šalyse dalyvių pateikta grįžtamoji informacija, siekiant atsižvelgti į įvairias perspektyvas ir skatinti skaidrumą bei atskaitomybę.

Dalyvavimo sąlygos gali skirtis ir apimti internetines grupines sesijas su projekto išorės partneriais ir dvišalius pokalbius su pagrindiniais informacijos teikėjais. Šios sesijos padės parengti mokymosi ataskaitas, kuriose bus pateiktos naujai nustatytos išvados ir rekomendacijos dėl pritaikymo, jei būtina. Šiomis mokymosi ataskaitomis bus dalijamasi su visais projekto partneriais ir jomis bus remiamasi rengiant projekto metines ataskaitas.

6. **Partnerystės susitarimai**

Projekto 3 etapas bus įgyvendinamas palaikant partnerystę su LAS sekretoriato ginklų kontrolės ir nusiginklavimo departamentu pagal ES ir LAS strateginį dialogą masinio naikinimo ginklų, šaulių ir lengvųjų ginklų ir ginklų kontrolės klausimais. Partnerystė su LAS sekretoriatu ir jo tvirta parama tebėra labai svarbios siekiant sėkmingai tęsti šį projektą. 2 etape LAS sekretoriato ginklų kontrolės ir nusiginklavimo departamentas surengė du regioninius susitikimus ir dalyvavo daugumoje nacionalinių ir išsamių mokymo renginių. 3 etape LAS sekretoriato ginklų kontrolės ir nusiginklavimo departamentas bus vienas iš regioninių konferencijų organizatorių ir bus pakviestas dalyvauti mokymo renginiuose. Jis taip pat dalyvaus viename koordinavimo susitikime per metus su įgyvendinančiaisiais partneriais.

3 etape bus išlaikyta ta pati įgyvendinimo tvarka kaip ir ankstesniuose dviejuose etapuose. Mechanizmas ir toliau bus projekto koordinatorius, o INTERPOL ir PMO vadovaus savo atitinkamose kompetencijos srityse. Šiame etape PMO mokymų dalyviai, kurie 2 etape pradėjo savo, kaip instruktorių, akreditaciją, turi parengti nacionalinius mokymo modulius, kad galėtų užbaigti savo mokymo programą. Kita vertus, INTERPOL bendradarbiaus su akredituotais nacionaliniais instruktoriais ir ekspertais, kad būtų parengti fizinio mokymo moduliai ir vykdoma kita veikla, kuria remiamas Šaunamųjų ginklų nustatymo protokolo įgyvendinimas. Dėl šios priežasties, vykdant projektą, reikės daugiau lankstumo siekiant įgyvendinti visus tris komponentus ir sistemingiau mobilizuoti LAS šalyse esamus PMO ir INTERPOL tinklus, kartu nuolat informuojant LAS sekretoriatą apie planuojamą veiklą.

Ši partnerystė – papildomas ir teminis bendradarbiavimo modelis šaulių ginklų kontrolės srityje. Įgyvendinant projektą naudojamasi kiekvieno įgyvendinančiojo partnerio žiniomis ir praktine patirtimi, kad būtų galima pasiūlyti išsamią žinių ir gebėjimų stiprinimo programą, apimančią svarbiausius JT veiksmų programos, TSD ir Pasaulinės viso įprastinių šaudmenų gyvavimo ciklo valdymo sistemos komponentus. Tokiu būdu, įgyvendinant projektą, pasitelkus tarptautinio bendradarbiavimo ir daugiašališkumo koncepcijas, kaip pabrėžiama tokiuose dokumentuose kaip JT veiksmų programa ir ES šaulių ir lengvųjų ginklų strategija, realiai tobulinami gebėjimai ir didinamas saugumas LAS regione.

Siekiant suderinti poreikį didinti trijų įgyvendinančiųjų partnerių veiklos nepriklausomumą, reguliarūs įgyvendinančiųjų partnerių ir LAS sekretoriato ginklų kontrolės ir nusiginklavimo departamento koordinavimo ir planavimo susitikimai sudarys sąlygas užtikrinti darną ir veiksmingumą, kiek tai susiję su informacija, dalijimusi, planavimu ir projektų veiklos vykdymu. Pavyzdžiui, įgyvendinančiosios agentūros koordinuos savo angažavimąsi ir požiūrius su šalimis, kurios prašys paramos pagal projektą. Be to, įgyvendinantieji partneriai toliau vykdys bendrą veiklą bendrose teminėse srityse, kai tai įgyvendinama.

Įgyvendinantieji partneriai taip pat koordinuos veiksmus su LAS valstybėse narėse dirbančiomis vyriausybinėmis ir nevyriausybinėmis organizacijomis, taip pat su visomis ten vykdomomis ES programomis, siekiant užtikrinti, kad visa projekto kontekste vykdoma veikla esamas iniciatyvas papildytų ir būtų jomis grindžiama. Šis projektas pasinaudojo pastaraisiais metais ES teikiama parama siekiant plėtoti ir įgyvendinti INTERPOL duomenų apie neteisėtus ginklus ir jų sekimo valdymo sistemą (iARMS) – svarbiausią INTERPOL ES ir LAS teikiamo mokymo komponentą.

Reikiamu mastu ir atsižvelgiant į turimą finansavimą mechanizmas gali bendradarbiauti su kitomis specializuotomis organizacijomis, kad būtų padėta įgyvendinti konkrečius projekto komponentus, koordinuodamas veiksmus su LAS sekretoriato ginklų kontrolės ir nusiginklavimo departamentu. Priklausomai nuo dalyvaujančių LAS valstybių narių poreikių ir pageidavimų, prie projekto įgyvendinimo taip pat galėtų prisidėti kitos organizacijos, įskaitant pilietinės visuomenės organizacijas, taip pat tam tikros LAS specializuotosios agentūros.

Įgyvendinantieji partneriai taip pat imsis atitinkamų priemonių, kad vadovaujantis Sąjungos gairėmis būtų užtikrintas projekto matomumas.

7. **Trukmė**

Projektas turėtų trukti 36 mėnesius – nuo 2024 m. spalio 1 d. iki 2027 m. rugsėjo 30 d.

Veiklos etapas truks 33 mėnesius, o paskutiniai 3 projekto mėnesiai bus skirti ataskaitų teikimo pareigoms vykdyti.